

॥ श्रीगोकुलेशो जयति ॥

श्रीगोकुलेश गानमंदिश

राग सारंग :-

सब मङ्गल कौ मङ्गल सखी यह, प्राकट्य परम विकास ॥

अखिल अबे आनन्द भई महा सब सुख को जु निवास ॥ १ ॥

घर घर मोद वधाई बाजत बालक वृद्ध हुल्लास ॥

प्रगट प्रमोद उत्साह अपनपों, वारत नागरदास ॥ २ ॥

સર્વ શ્રીગોકુલેશચરણશરણાનુરાગી બાળ વૈષ્ણવો,

જૈ જૈ શ્રીગોકુલેશ,

શ્રીગોકુલેશ રૂપ અનૂપ, સર્વ શાસ્ત્ર-શ્રુતિ સાર;

ભક્ત અર્થે પ્રાગટ્ય લીધું, જે શ્રુતિ ન પામે પાર.૧

શ્રીરાય સ્વરૂપ અતિ મન ભાવન, કેવલ ભક્ત આધાર;

દાસગોપાલ શ્રીરાય ચરણ, પામે જીવ નિરાધાર. ૨

રાયદાસકાકા :- આપણે સૌએ આપણા પ્રાણ પ્યારા સર્વદા સેવ્ય શ્રીમદ્ વિકલરાજચતુર્થકુમાર શ્રીગોકુલેશ પ્રભુનો મહોત્સવ ખૂબજ ઉત્સાહ અને ઉમંગ સાથે ઉજવ્યો. બરાબર ને! અને સાથે જ હમણાં જ શ્રીગોકુલેશ પ્રભુના પિતૃચરણ શ્રીવિકલનાથજી (શ્રીગુસાંઈજી બાવા)નો પ્રાગટ્યોત્સવ પણ ઉજવ્યો. અને આજે આપણે ફરી વાર શ્રીગોકુલેશ બાલમંદિરમાં મળી રહ્યાં છે. બોલો, બાલમંદિરમાં આવવું તમને સૌને ગમે છે ?

(સર્વે બાળ વૈષ્ણવો એક સ્વરમાં) :- હા! અમને તો ગમે છે.

રાયદાસકાકા :- તમને બધાને યાદ છે ને કે આપણે ગયા વખતે શ્રીગોકુલેશ બાલમંદિરમાં આવીશું એવું વચન લીધું હતું? હા. તો ચાલો, આપણે પણ તે વચનને ફરીથી બોલીએ. બે હાથ જોડો! (સર્વે સાથે મળીને બોલો)

ધરીએ પ્રભુનું ધ્યાન, આવો બાળકો

નમીએ પ્રભુને પાય, મસ્તક નમાવી સાથ

કરીએ સેવા-સત્સંગ, આવો બાળકો

બોલીએ જૈ જૈ શ્રીગોકુલેશ; જોડી જુગલ હાથ

હવે આપણે સૌ મળીને પહેલાં મંગલાચરણ બોલીએ. તમને યાદ છે ને કે ગયા વખતે આપણે મંગલાચરણના આઠ શ્લોક બોલ્યાં હતા, જે આપણા શ્રીગુરુદેવે આપણા ઉપયોગમાં આવી શકે, એવી નાનકડી નમોઽસ્તુ પુસ્તિકામાં આ મંગલાચરણને છાપ્યું છે. તે પુસ્તક આપણા સર્વેના જોડે હોવી જોઈએ. આજે ફરી વાર આપણે સૌ પ્રથમ મંગલાચરણ કરીશું. બે હાથ જોડીને આપણે સૌ સાથે બોલીએ :-

રાયદાસકાકા અને સર્વે બાળ વૈષ્ણવો સાથે બોલે છે

ચિન્તા-સન્તાન-હન્તારો યત્-પાદામ્બુજ-દેણવઃ	/
સ્વીયાનાં તાન્ નિજચાર્યાન્ પ્રણમામિ મુદુર્મુદુઃ	૧
યદનુગ્રહતો જન્તુઃ સર્વદુઃખાતિગો ભવેત્	/
તમહં સર્વદા વન્દે શ્રીમદ્-વલ્લભ-નન્દનમ્	૨
અજ્ઞાન-તિમિરાન્ધસ્ય જ્ઞાનાંજન-શલાક્યા	/
ચક્ષુર્ ઉન્મીલિતં યેન તસ્મૈ શ્રીગુરવે નમઃ	૩
નમામિ હૃદયે શેષે લીલા-ક્ષીરાન્ધિ-શાયિનમ્	/
લક્ષ્મી-સહસ્ર-લીલાભિઃ સેવ્યમાનં કલાનિધિમ્	૪
યતુર્ભિશ્ચ યતુર્ભિશ્ચ યતુર્ભિશ્ચ ત્રિભિસ્તથા	/
ષડ્ભિર્વિરાજતે યોઽસૌ પંચદા હૃદયે મમ	૫
ગોકુલસ્ય તુ યો ગોપ્તા પુષ્ટિસુપથરક્ષિતા	/
જનિતા તુર્યવંશસ્ય ગોકુલેશં નમામિ તમ્	૬
શ્રીગોકુલપતેર્ નિત્યં શુભદમાસ્પદં મહત્	/
શ્રીવાલ્લભમતે નિષ્ઠં તુર્યપીઠં વયં નુમઃ	૭
ભુદ્ધિ-પ્રેરક-કૃષ્ણસ્ય પાદપદ્મં પ્રસીદતુ	/
ધ્યાઽનાસમર્થ-જીવાનામ્ અસ્માકં સર્વદા સ્વતઃ	૮

હાલા બાળ વૈષ્ણવો, આટલું તો આપણે રોજ કરવું જોઈએ.....અને ફરી આવતાં વખતે મળીશું, ત્યારે આ આઠ શ્લોક આપણે મોઢે થઈ જાય. રોજના આપણે મંગલાચરણના બે શ્લોકને મોઢે કરીશું તો તો પછી આવતા વખત સુધીમાં તો મંગલાચરણના આ આઠે આઠ શ્લોક મોઢે થઈ જશે. આ આઠ શ્લોકોમાં આપણે સંપ્રદાયના પ્રવર્તક આચાર્ય મહાપ્રભુ શ્રીવલ્લભાચાર્યચરણને નમન કરીએ છીએ, ત્યારબાદ આપશ્રીના બે બાળકો શ્રીગોપીનાથજી અને શ્રીવિકલનાથજીને નમન કરીએ છીએ, ત્યારબાદ આપણા શ્રીગુરુદેવને નમન કરીએ, શ્રીભાગવતજી પોતે ભગવાનનું સ્વરૂપ છે, તેથી શ્રીભાગવતરૂપી ભગવાનને નમન કરીએ, પછી આપણે સર્વદા સેવ્ય દાદાજી શ્રીગોકુલનાથ પ્રભુચરણના ઘરના સેવકો છીએ, તેથી આપશ્રીને પણ નમન કરવું જોઈએ, અને આપણે શ્રીચતુર્થદ્વારના સેવક-વૈષ્ણવો છીએ, તેથી શ્રીચતુર્થપીઠને નમન અને ભગવાન શ્રીકૃષ્ણને નમન કરવું જોઈએ.

બે હાથ જોડી, મનથી, હૃદયથી આ મંગલાચરણ બોલવું. બોલો બાળ વૈષ્ણવો ! તમે સર્વે આ યાદ કરશોને ?
(સર્વે બાળકોએ કહ્યું) :- હા, અમે સૌ મંગલાચરણ રોજ કરીશું, પણ અમને થોડોક આપણા માર્ગ વિશે સમજાવશો ! અમને ઘણું ખરું ખબર નથી.

રાયદાસકાકા :- હા, મારા વ્હાલા બાળ વૈષ્ણવો, કેમ નહીં, આપણે તો અહીં શીખવા માટે તો ભેગા થયા છે. તમે સૌ પોતાની નોંધ પોથી લઈને આવ્યાં છો, તો તેમાં થોડાક પ્રશ્નોના ઉત્તર કરાવું, તે પહેલાં સમજી લ્યો અને પછી નોંધ કરો.

અમારે જાણવું છે

૧.) આપણા માર્ગનું નામ શું છે ?

-- આપણા માર્ગનું નામ પુષ્ટિમાર્ગ છે. જેને આપણે પુષ્ટિભક્તિમાર્ગ પણ કહીએ છીએ, અથવા તો કેવળ ભક્તિમાર્ગ પણ કહીએ છીએ.

૨.) પુષ્ટિમાર્ગ એટલે શું ?

— પુષ્ટિમાર્ગ શબ્દમાં બે શબ્દો છે. પુષ્ટિ-માર્ગ એટલે પુષ્ટિમાર્ગ. પુષ્ટિ એટલે ભગવાનની કૃપા, આ કૃપા મેળવવાનો જે માર્ગ તે પુષ્ટિમાર્ગ કહેવાય છે. જેમાં પરંપરાથી પ્રાપ્ત ‘શ્રીહરિના મંત્રનું ઉત્તમ દાન હોય તેને માર્ગ અથવા સંપ્રદાય કહેવાય છે.’ શ્રીમહાપ્રભુએ આ માર્ગનો પ્રચાર કર્યો છે. પુષ્ટિ શબ્દનો બીજો અર્થ છે પોષણ. પોષણ એટલે ભગવાનનો અનુગ્રહ અને અનુગ્રહ એટલે કૃપા.

૩.) શ્રીમહાપ્રભુજીએ આ માર્ગ અલગ કેમ કર્યો હશે ?

— પ્રભુને મળવાના સર્વ માર્ગો આજે કલિયુગમાં નાશ થઈ ગયા છે, મન્ત્રમાં દેવતા પણ રહ્યાં નથી; તીર્થોમાં પણ દુષ્ટ લોકો રહેવા લાગ્યા; આપણો માર્ગ એટલે પુષ્ટિમાર્ગ અથવા પુષ્ટિભક્તિમાર્ગ અથવા ભક્તિમાર્ગ છે, અને ભક્તિમાર્ગમાં કેવળ પ્રભુનું ભજન કરવાથી પ્રભુને મેળવી શકે છે. તેથી શ્રીમહાપ્રભુજીએ પ્રભુને મેળવવા સાધન વગરના જીવોનો ઉદ્ધાર કરવાને પુષ્ટિમાર્ગનો પ્રચાર કર્યો.

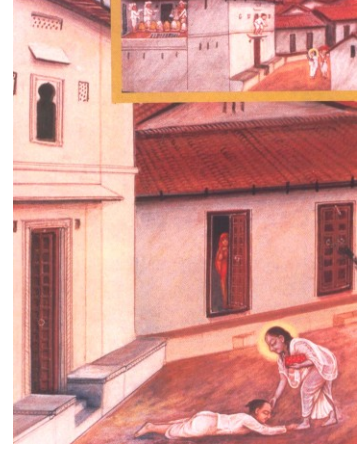
૪.) પુષ્ટિમાર્ગમાં અમારે કેવી રીતે આવવું ?

— પુષ્ટિમાર્ગમાં પ્રવેશ માટે શ્રીમહાપ્રભુજી બે દીક્ષા દ્વારા પ્રવેશ આપે છે. જેમ આપણે શાળામાં સૌ પ્રથમવાર તમે પ્રવેશ મેળવ્યો ત્યારે તમને બાલમંદિરમાં પ્રવેશ મળ્યો, પછી તમે આગળ પ્રાથમિકમાં ગયા. તેવીજ રીતે આપણા પુષ્ટિમાર્ગમાં પ્રવેશ મેળવવા સૌ પ્રથમ અષ્ટાક્ષર મંત્ર દીક્ષા જેને આપણે નામ દીક્ષા પણ કહીએ છીએ, તે લેવી, જે આપણને માર્ગનું પાયાની જાણકારી મેળવવામાં સહાયક છે. અને પછી આપણે આગળ વધીએ ત્યારે આપણી લાયકાત પ્રમાણે આપણને બ્રહ્મસંબંધની દીક્ષા મળે છે.

બાળ વૈષ્ણવો, આ જે પ્રશ્નના ઉત્તરોને આપણે આજે જાણ્યાં, તે આપણે સૌએ ધ્યાનપૂર્વક સમજી લેવા જોઈએ. આપણે જ્યારે ફરી વાર મળીશું, ત્યારે આપણને આ વિષય સ્પષ્ટ થઈ જાય. છતાં ક્યાંક કોઈને પ્રશ્ન થાય, તો આપણે ફરીથી સમજીશું. બરાબરને. તમે સૌ આટલું સમજી લ્યો.

વાર્તા રે વાર્તા

દામોદરદાસ હરસાનીજી

રાયદાસકાકા :- વ્હાલા બાળ વૈષ્ણવો, તમને સૌને વાર્તા સાંભળવી ગમે છે ને. તો આઓ, તમને શ્રીમહાપ્રભુના ૮૪ વૈષ્ણવોમાંથી વાર્તા કહું. શ્રીમહાપ્રભુના અનેક સેવક-વૈષ્ણવો છે. તેમાંથી ૮૪ વૈષ્ણવો મુખ્ય મનાય છે. અને જેમની વાર્તા આપણને ૮૪ વૈષ્ણવોની વાર્તામાંથી મળે છે. વાર્તા સાંભળવી છે ને ?

રાકેશ :- (ઉત્સાહ, આનંદ અને હર્ષ સાથે) હા કાકા, અમને વાર્તા સાંભળવી છે, તમે અમને વાર્તા કહો.

રાયદાસકાકા :- સાડુ! તો સાંભળો. શ્રીમહાપ્રભુના અનેક વૈષ્ણવો છે. તેમાંથી આપણે આજે દામોદરદાસ હરસાનીજીની વાર્તા તમને કહું છું. દામોદરદાસ હરસાનીજીને શ્રીમહાપ્રભુ પ્રેમથી 'દમલા' કહીને બોલાવતાં. દમલા એટલે અમલા, મલ વગરના, જેમાં કોઈ વિકાર ન હોય તે દમલા. શ્રીમહાપ્રભુ તેમને ઘણી વખત કહેતા કે 'દમલા આ માર્ગ તારા માટે પ્રગટ કર્યો છે.'

આ દામોદરદાસ હરસાનીજી જન્મથી બાલબ્રહ્મચારી હતા. જ્યારે શ્રીમહાપ્રભુ દામોદરદાસજીના નગરમાંથી પસાર થતાં હતાં, તે સમયે દામોદરદાસજી પોતાના ઘરની બારી (છજ્જા) એ બેઠા હતા, તેમને શ્રીમહાપ્રભુના દર્શન થયા અને દર્શન કરતાં જ તે શ્રીમહાપ્રભુજી પાછળ દોડ્યા. શ્રીમહાપ્રભુના સન્મુખ થઈને વિનંતી કરી રાજ! મને શરણે લ્યો. ત્યારે શ્રીમહાપ્રભુએ આજ્ઞા કરી કે દમલા, તુ આવ્યો. એમ કહી શ્રીમહાપ્રભુએ દામોદરદાસજીને પોતાના સેવક કર્યા.

એક વખત શ્રીમહાપ્રભુજી વ્રજમાં પધાર્યા હતા. શ્રીગોકુલમાં ગોવિન્દઘાટ ઉપર પધાર્યા અને ત્યાં બીરાજ્યાં. તે સ્થળે છોંકર (સમી) વૃક્ષના નીચે આપશ્રીએ વિશ્રામ કર્યો. શ્રીમહાપ્રભુજીને ચિંતા ઉપજી :- 'શ્રીઠાકોરજીએ તો આજ્ઞા આપી છે કે જીવોને (તમે) બ્રહ્મનો સંબંધ કરાવો.' તેથી શ્રીમહાપ્રભુજીએ વિચાર્યું, કે જીવ તો દોષથી ભરેલો છે, અને શ્રીપ્રભુ તો ગુણનિધાન છે. એ સંબંધ કેમ થાય ? તેથી ચિંતા ઉપજી તે તેથી અત્યંત આતુર થયા.

તે સમયે શ્રીઠાકોરજીએ તત્કાલ પ્રગટ થયા, અને શ્રીમહાપ્રભુને આજ્ઞા કરી, ‘આપ ચિંતાતુર કેમ છો?’ ત્યારે શ્રીમહાપ્રભુએ વિનંતી કરી ‘આપશ્રી તો જીવનું સ્વરૂપ તો જાણો છો કે તે દોષવંત છે, તેથી આપની સાથે સંબંધ કેવી રીતે થાય?’ ત્યારે શ્રીઠાકોરજીએ આજ્ઞા કરી ‘તમે જે જીવને નામ-નિવેદન કરાવશો તેના સકલ દોષ નિવૃત્ત થશે, જેથી તમે જીવનો અંગીકાર કરો.’ આમ કરીને શ્રીઠાકોરજીએ શ્રીમહાપ્રભુને જીવને શરણે લેવાની આજ્ઞા કરી. ત્યારબાદ શ્રીમહાપ્રભુએ શ્રીઠાકોરજીને સૂતરનું પવિત્રું અને મિસરી ધરી. તે સમય શ્રાવણ સુદ ૧૧ની મધ્યરાત્રી હતી, જેને આપણે પવિત્રા એકાદશી તરીકે મનાવીએ છીએ. તો બાળવૈષ્ણવો, આજની વાર્તામાં આપણે શું સમજ્યાં?

રમેશ:- કાકા, શ્રીમહાપ્રભુ આપણા જેવા જીવોની કેટલી ચિંતા કરતા હતા, અને એ ચિંતા થઈ એટલે શ્રીઠાકોરજીએ પ્રગટ થવું પડ્યું. આપણી ઉપર કેટલી કૃપા કરી છે. અને આપણા માર્ગમાં દીક્ષાનો પ્રકાર આ પ્રમાણે શરૂ થયો.

રાયદાસકાકા :- બિલકુલ બરાબર બાળકો. તો હવે આપણે આજની વાર્તા પૂરી કરીએ. તમને આવતા વખતે આગળની વાર્તા કહીશ. તો બાલા બાળ વૈષ્ણવો, આજે આપણે જે જે શીખ્યાં, ભણ્યાં તે આપણે સૌએ જરૂરથી યાદ કરી લેવું. અને જો કદાચ ક્યાંક સમજ ન આવતું હોય તો આવતાં વખતે જરૂરથી પૂછી લેવું. બરાબર ને! સારૂ. ચાલો, હવે આપણે એક ઘોળ બોલીએ.

ગોઠડી મીઠડી શ્રીગોકુલાધીશની, શ્રવાણ સુગતાં પરમ પ્રેમ જાગે;

સકલ સિદ્ધાન્તનું સાર છે એ કથા, સર્વથા સર્વ સંદેહ ભાજે. ૧

પઢે રે પંડીત ઘણું ગાંગરી ગાંગરી, પાંગરિ બુદ્ધ્ય પછે કરે રે ચર્ચા;

કો કહે ઈશ આરાધના સાધના, કો ગજનનકો અમર અરચા. ૨

વાયક વાદાર્થે વદે ધર્મ નહીં આણું હદે, શાસ્ત્ર સિદ્ધાન્ત સ્વપ્ને ન જાણે;

તકને ખીર, કણવીરને કમોદની, ચર્મને ચીર સરખાં વખાણે. ૩

ઓણે કારણ મુને બીજું કાંઈ નવ ગમે, માફં મન રમે શ્રીગોકુલાધીશ ચરણે;

દાસનારાયણ એરે વાતો વિના, આળ પંપાળ કેમ ધફં રે કરણે. ૪

આ ધોળ આપણા સૌના પ્રાણ પ્યારા શ્રીગોકુલેશ પ્રભુને ભજવાનું છે. જેમાં શ્રીગોકુલેશ પ્રભુના વિષે જાણતાં પ્રેમ જાગે છે. સર્વ સિદ્ધાન્તનો સાર આ પ્રભુની કથા છે તેમાં સંદેહ નથી. અન્ય દેવ-દેવીઓની કથામાં એવો કોઈ વિશેષ સાર નથી, જે આપણા શ્રીગોકુલેશ પ્રભુની કથામાં સાર છે...બરાબરને....ચાલો, હવે આપણે ઘરે જતાં પહેલાં આશ્રયનું પદ લઈએ. સૌ બાળવૈષ્ણવો પોતાના બે હાથ જોડો, અને આંખો બંધ કરો અને સાથે બોલીએ :

ભરોસો દઢ ઈન ચરનન કરો, ભરોસો દઢ ઈન ચરનન કરો ।

શ્રીવલ્લભ નખચન્દ્ર છટા બિન, સબ જગ માંઝ અંધેરો ॥ ૧ ॥

સાધન ઔર નહીં યા કલિમેં, જાસો હોત નિબેરો ।

સૂર કહા કહે દ્વિવિધ આંધરો, બિના મોલકો ચેરો ॥ ૨ ॥

બાળ વૈષ્ણવો તમને સૌને

જૈ જૈ શ્રીગોકુલેશ

श्रीगोकुलेश बालमंदिः

वर्ष १ अंक २ पोष सुद ७' २०६७

१. अमे सौ रोज मंगलाचरण करीशुं अने मंगलाचरणना ट श्लोकने कंठस्थ करीने आवीशुं.
२. अमे सौ प्रश्नोत्तरने सारी रीते समज्जने भागीने आवीशुं.
३. अमे सौ आजे कहेली वार्ताने पाण वांचीने आवीशुं.